

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

Predplatná cena:
 Na celý rok . . . . . 2 zl. — kr.
 Na pol roka . . . . . 1 „ — „
 Na štvrt roka . . . . . — 50 „
 Jednotlivé číslo 3 kr.

Vychodí každú nedeľu.
 Zodpovedný redaktor a vydavateľ:
VIKTOR HORNÝANSZKY.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti,
 VI. okr., Aradi-utca 14.
 Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.
 Nevyplatené listy sa nepřijímajú.

Z mrtvých vstal!

Spasiteľ náš po hroznom mučení podstúpil smrť, zomrel za nás na kríži, aby človečenstvo vykúpil; na tretí deň vstal z mrtvých a tým dokonil veľké dielo vykúpenia. Teraz sedí na pravici Otca Svojho v nebesiach.

Dnes slávime výročitú pamiatku z mŕtvých vstania Spasiteľa nášho, je to tedy deň veľkej radosti pre nás, lebo veď Ježiš Kristus preto sišiel na zem, aby previedol veľké dielo vykúpenia človečenstva z večnej tmy. A z mŕtvých vstaním Jeho bolo dielo vykúpenia zpečatené. Plešajme tedy radostou, padajme na kolena a vzdávajme Bohu Otcu vrúce vďaky za nekonečnú láskavosť toho, že soslal na zem Syna svojho jednorodzeného; zasielajme vrúce modlitby naše k Ježišovi Kristovi za tú lásku, že trpel za nás, že nás vykúpil. Za tú nekonečnú lásku, ktorú Ježiš Kristus člove-

čenstvu preukázal, dobrotivý Pán Boh nič iné od nás nežiada, len zachovávanie príkazov Synom jeho založenej cirkve svätej. Zachovávajme tedy verne príkazy cirkve svätej a tým najväčšiu vďačnosť preukážeme Spasiteľovi nášmu.

S výročitou pamiatkou z mŕtvých vstania Spa-

siteľa nášho, tedy s výročitou pamiatkou nášho duševného vykúpenia, spolu spadá výročitý deň nášho telesného vykúpenia z pod jarma poddanstva. V nedeľu slávime výročitý deň nášho duševného oslobodenia a vo Veľkonočný pondelok slávime výročitý deň nášho telesného oslobodenia.

Pamätný deň je toto pre nás všetkých. Pred 50 rokami v tento deň potvrdil vtedy panujúci náš kráľ, Ferdinand V-ty poddanstvo zrušujúce zákony, v tento deň sankcionoval zákony o všeobecnej občianskej slobode. V tento deň boly potvrdené zákony, ktoré sotrely rozdiel medzi človekom a človekom, spravili nás všetkých rovnakými, všetkým nám udelili rovnakú slobodu.

Tento deň je pre nás z politického a spoločenského života veľmi významný.

Všetci sme a sme aj boli rovnako dieťkami Otca nášho spoločného a napriek tomu krehké svetské zákony neuznávaly nás za rovných. Jedných uznávaly za pánov, druhých ale za poddaných, ktorí boli odsúdení k večnému slúžobníctvu. Ľudské nedokonalé zákony jedných určily k rozkazovaniu a iných k večnému poslú-

Arciknieža Franc Ferdinand.

chaniu; jedným poskytly všetky možné sladkosti tohoto sveta, iných zase odsúdily k večnej krvopotnej práci, z ktorej niet iného vyslobodenia iba smrť.

Takýto bol život u nás pred 50. rokami. Zemanstvo jarmilo nezemanov, títo boli odkázaní ku večitej porobe, k večnému slúžobníctvu. Ale smiloval sa dobrotivý Pán Boh nad poddanstvom a poslal nám vykupiteľa, ktorý nás mal oslobodiť raz navždy z poddanskej poroby. A vykupiteľ tento bol *liberalismus*. Áno, liberalismus nás vykúpil zpod poddanstva, liberalismus nás učinil rovnými aj pred svetskými zákonami, pred Božskými sme boli aj tak rovní. Liberalismus to nemohol trpieť, aby svetský zákon robil rozdiel medzi človekom a človekom, a preto sotrel všetky tie zákony, ktoré zabezpečovali výhody zemanom a ktoré uvalovali tarchy na nezemanov, na poddaných. Liberalismus pohol sa z tej zásady, že jako sme všetci rovní pred Bohom, tak budeme všetci rovní aj tu na zemi. Liberalismus, napredovanie človeka spravil závislým iba od schopností a od pilnosti človeka. Z nadaného pilného a usilovného sedliaka môže byť práve tak minister, jako z hocktorého grófa alebo baróna, a práve tak chodí dnes po zobrazení naničhodný, márnoratný gróf alebo barón, jako ktorý koľvek sedliak. Toto všetko je výdobitkom liberalismu, ktorý pred 50-tymi rokmi vytýčil zástavy svoje a tiež priviedol aj k úplnému vífazstvu.

Na oslavu tohoto veľavýznamného dňa budú sa po celej krajine veľké slávnosti vydržiavať. Vydržiavajme aj my slávnosť v srdciach našich na oslavu tohoto dňa a zasväťme ho tým, že si mužne zastaneme pod zástavy toho liberalismu, že mu budeme prisahať vernosť. Veď len do tých čias sme istí, že občianskú rovnosť požívame, pokým liberalismus panuje, v tej minúte, v tom okamihu, keď sa reakcia, zpiatočnosť dostane ku veslu vlády, padneme znovu do hrobu, upadneme znovu v poddanstvo.

Slovo k rodákam.

Ťažko je pravdu udusiť a keď sa aj dá udusiť, tak sa to stáva iba len na čas. Darma sa namáha tma noci zatísníť svetlo pravdy, ono raz konečne predsá zvífazi. Ba sám osud železnou rukou núti nepriateľov pravdy, aby oni sami, bárs nechtiac, vydali svedoctvo o nej.

Že je tomu tak, to so dňa na deň skusujeme. Marne sa namáhajú ľudári prekrúcaním udalostí spotvorovaním zásad šialiť, mámiť svet; oni sami proti svojej vôli prostredne svedoctvo vydávajú pravde. Pravde našej, — pravde liberalismu.

V minulom čísle týchto listov dokazovali sme, že ľudári i na sneme len malichernosťami sa zaoberajú, lebo o vážnych otázkach politiky ani známostí, snáď ani pochopu nemajú. Spomínali sme, že ľudári ešte i v zákonodarnom sbore len svoje osobné, prívátne, pritom ozaj chatrné záujmy a záležitosti pretriasajú; a hľa! aby svedoctvo pravdivosti slov našich dokázal, povstal ablegát Molnár, vodca ľudárov, a interpelloval ministra v záležitosti nášho časopisu. V interpellácii so svojho stanoviska, pravda nezakladne, udával to, že «Opravdový Kresťan» napáda a uráža vraj kňazov, biskupov a veľmožov. Dajme tomu, že by to bola pravda, tak ako je nie pravdou, že by časopis náš v záujme verejného dobra a v záujme vlasti skutočne i celé kňazstvo a stav veľmožov ostro kritisoval, posudzoval, veď k tomu má právo; ba dajme tomu, že by týchto skutočne urážal, patrí to pred snem? Veru len vtedy, keď snem inej práce nemá. Oproti tlačí s ňou nespokojný má zákonnú cestu poroty. Vedia to ľudári, ale aj to vedia, že cestou poroty nič nezískajú, lebo nemajú príčiny. Preto hybaj s tým pred snem žalovať bezplatne bárs aj nepravdu. Prečo? Po prvé preto, aby seba v slobodnej vlasti za prenasledovaných martýrov vytrúbif mohli, bárs aj bezzákladne, po druhé, aby aspoň o dačom hovorili a po tretie, aby si lacné zásluhy a podporu nadobudli tam, kde ju nezaslúžia a kde im všetko iné patrí, len nie zásluha a vďačnosť.

Pravda je, že my v záujme všeobecného dobra, v záujme krajiny i cirkve prísne bdieme nad nepravosťami, kdekolvek sa také nachodia. Pravda! že my v plnení svojej povinnosti nehľadíme na osoby a ich stav, ale kde čo pokarhania hodného najdeme, to verejne pokarháme, nech to spáchal bárs kto. Z toho ale nenasleduje, že by sme my pre jednotlivcov a ich previnenia celé vrstvy prenasledovali tak, ako to ľudári robia, ktorí pre chyby, alebo povedzme pre hriechy jednotlivých spoluobčanov židov veškeré židovstvo prenasledujú, tupia a vykynožiť chcejú. Nie my sme napadli kňazov, my len verejné činy jednotlivých sme zahriakli, ale napáda ich ustavične «Kresťan»; vidz prenasledovanie Roszivala, Komlósyho a všetkých tých, ktorí sa pri voľbách ľudárom nepodriadili. Ani dobrého mena, ba ani len kresťanstva nenechali ľudári na týchto. Oni to boli a sú to, ktorí hovoria, že katolícki kňazia len preto držia s vládou, aby infule, kanonie a biskupstvá od nej obsiahnuť mohli. Oni hovoria, že vláda len od cirkve odpadlých svojich kortešov podporuje, len takým k biskupstvám dopomáha. Nuž či je to nie urážka kňazov a biskupov? Veď temer celý dnešný biskupský sbor spoluúčinkoval s liberálnou vládou, nuž čo majú

ľudári proti terajším hodnostárom cirkve? Či len my liberáli máme mať príčinu byť spokojní s nimi? Či oni nezasluhujú úctu aj od ľudárov? Na toto nech odpovie sám interpellujúci opát Molnár?

Liberálna vláda je preto liberálnou, aby i na cirkevnom poli bez všetkého stranníctva len odborné vlastnosti vynikajúcich osôb k platnosti priviesť sa snažila, a ona to aj robí. Nejedného protiliberalného muža dopomohla na vysoké postavenie, príkladom je medzi inými, aby sme len jedného spomenuli, biskup gróf Majláth. A časopis náš tiež preto je liberálny, aby sme záujem vlasti, všeobecné dobro, ba aj napadnutú vážnosť cirkve bránili proti komukoľvek. A my to aj robíme, a robíť budeme, či sa to ľudárom páčiť bude, alebo nie, to nám je jedno.

Alebo sa pri spoluúčinkovaní liberálnej vlády vymenovaní terajší biskupi preto snáď nepáčia ľudárom, že ich oni otvorene a ostre zahrakujú? Opát Molnár to bol, ktorý na sneme tvrdil, že kňaz má právo, ba povinnosťou jeho je s kanclerom politisovať, a hľa biskupi satmársky a nitriansky v pastierskych svojich listoch napomínajú kňazov, aby sa vystrihali hlásať politiku na kancloch. Tazká je to lekcia pre kňazov ľudárskych, len či bude osožná?

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Svolanie delegácií. Uradný časopis priniesol 2-ho apríla rozhodnutie kráľovo, ktorým svolal delegácie na 9-ho mája do Budapešti.

Ustálenie spoločného rozpočtu. Uhorský ministerský predseda barón Bánffy a finančný minister odcestovali v sobotu 2-ho apríla do Viedne, aby s rakúskou vládou ustálili rozpočet spoločnej armády a ministerstva zahraničia.

Tohoto roku tvrdým orieškom bol rozpočet spoločnej armády. Hlavný admirál nášho námorníctva žiadal totižto, aby sa počet námorných lodí značne rozmnožil, ktoré rozmnoženie vyžaduje 55 millionov zlatých výdavkov. Proti tomuto značnému zvýšeniu vojenských výdavkov rozhodne sa proti postavil jak náš minister financií, tak aj rakúsky finančný minister. Spoločná porada, vydržiavaná pod predsedníctvom kráľa avšak povolila tieto výdavky avšak tak, že sa vyžadovaných 55 millionov zlatých podeli na 10 rokov a že potrebné námorné lode budú tu doma vyhotovené.

Uhorskí ministri sa v utorok večer vrátili domov do Budapešti.

Kvóťový odbor. Ačkoľvek členov do kvóťového odboru vyvolila už jak snemovňa vyslancov, tak aj sne-

movňa ablegátov, kvóťový odbor začne len po veľkonočných sviatkoch zasedať. Jako počť uhorský odbor vyvolí si zase sa predsedu Kolomana Szélla a za referenta Maximiliana Falka. Jak sa voľba skutočne takto prevedie, tak to znamená, že uhorský kvóťový odbor nebude náchylný odporúčať pozdvihnutie kvóty so strany Uhorska. Rakúšania sa už vopred hnevajú, že uhorská vláda neukazuje náchylnosť k pozdvihnutiu kvóty. Nech sa len hnevajú, toho sa my nezľakneme a jak len Rakúšania nedokážu nepodvrátiť inými dôvodami, že Uhorsko má viac platiť na spoločné výdavky než dosiaľ, tak môžu byť ubezpečení, že vláda naša nepovolí.

Následník trónu. Odkedy korunný princ Rudolf tak nešťastlivo dokončil svoj mladistvý život, mnoho sa hovorí o tom, kto prevezme berlu panovnícku po prípadnej smrti teraz slavne panujúceho nášho kráľa. Dľa zákonného postupu na tróne zákonným nástupcom trónu bol najprv arciknieža Karol Ludvik, brat nášho kráľa. Po smrti tohoto hovorilo sa, že budúcim panovníkom bude arciknieža Otto, ponevác starší brat jeho arciknieža Franc Ferdinand je chorľavý a niet ani výhľadu, aby sa tak skoro základne zotavil.

Najnovšie nastúpil v otázke nástupníctva trónu rozhodný krok. Jeho veličenstvo kráľ vymenoval arciknieža Franca Ferdinanda k svojmu boku za výpomoc pri najvyššom veliteľstve rakúsko-uhorskej armády. Týmto dal kráľ jasne vedieť svojím národom, že dedičom trónu bude arciknieža Franc Ferdinand.

Návrh zákona o ochrane lesov. Minister orby Darányi zadal už návrh zákona o ochrane lesov. V smysle tohoto návrhu hory a lesy malých a veľkých obcí prejdú do štátnej opatery. Lesy právomocnosť štát prevezne iba v tom páde do opatery, jak sa nevyplatí pre ne držať osobitého odborného horára.

Vyznačenie. Kráľ vyznačil baňsko-bystrického biskupa dr Karola Rimelyho veľkým krížom rádu Franca Jozefa. Toto je už tretí biskup, ktorý bol v krátkom čase na predostretie vlády vyznačený.

Španielsko-amerikánska vojna. Vojna medzi Španielskom a Spojenými štátami ešte nevybukla. Vypuknutie vojny oddaluje hlavne tá okolnosť, že sa Španielsko necíti dost silným, aby vypovedalo vojnu Spojeným štátom. Španielska kráľovná hľadá podporu a europejských mocnárov, títo jej ale len dobrou radou poslúžia. Najnovší chýr hovorí, že pápež prevzal na seba úlohu, že nepriateľské moci udobrí a tak predíde krveprelievaniu. Vzďor tomu ale není vytvorená možnosť, že vojna vypukne, lebo Spojené štáty rady by dostať do svoje moci ostrov Kubu.

KRAJINSKÝ SNEM

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 30-ho marca. Dnes vydržiavali vyslanci posledné zasadnutie pred veľkonočnými sviatkami; celé zasadnutie vyplnily odpovede na interpellácie.

Minister vnútra Perczel odpovedal na interpelláciu

Mócsyho, zadanú v záležitosti toho ministeriálneho nariadenia, ktorým minister vnútra sriadil záležitosť vydržania rozličných shromaždení. Minister odpovedal, že preto vydal otázne nariadenie, lebo v tejto veci nemáme zákona a teraz bolo potrebné ustáliť kto a pod jakými podmienkami môže svoláť a vydržať rozličné shromaždenia. Ostatne minister ubezpečil snem, že sa postaral o to, aby otázka vydržania shromaždení bola zákonom riešená.

Odpoveď vzal v známosť aj sám interpellant.

Minister náboženstva a osvety *Wlassics* odpovedal na Zmeskalovu interpelláciu, v ktorej sa tento spytoval ministra, či splnomocnil ablegáta Ruffyho, aby Zlathárymu prisľúbil infulu. Minister odpovedal, že sa s Ruffym o tejto veci nikdy nerozprával. Ostatne Zmeskal by mal vedieť, že infula dáva sa iba na predostretie patričného biskupa a tak tedy minister ani nemohol sľúbiť Zlathárymu infulu.

I táto odpoveď bola jednohlasne v známosť vzatá.

Po odpovediach na viac interpellácií zväčša nie krajského významu ministerský predseda barón *Bánffy* odpovedal na interpelláciu Kossutha v záležitosti utlačovania tlačovej slobody a slobody shromažďovania sa. Ministerský predseda rozhodne ohradzuje sa proti tomu, že vláda zaviedla predbežné posudzovanie novín a iných spisov, alebo žeby bola napadla právo shromažďovacie. Vláda len prevádza zákon o slobode tlače čo už i minister pravosúdia dokázal a že teraz používa práv plynúcich z toho zákona, koná to v záujme štátu. Vláda nemohla sa nečinne dívať na poburovanie tlače a nemohla čakať so súdnym trestom, pokým sa búrenie dialo. Poburujúce čísla časopisov boli na základe zákona zhabané. Vládu pohly k tomu štátne záujmy, že nedovoľuje zbierky na protištátne ciele, ako ani proti tomu nemožno nič namietat, že shromaždenie nemožno zadržat bez privolenia vrchnosti. To sa neprotiví liberalismu, že vláda prekázala, aby krajinu zaplavili buriči a to bolo i jej povinnosťou. Keď by nebola tak pokračovala, vtedy by bolo možno vládu fahať na zodpovednosť. Prosí odpoveď vziať v známosť.

Snem vzal odpoveď za búrlivého éljenovania v známosť.

S tým bolo zasadnutie skončené

Zasadnutie snemovne veľmožov dňa 2-ho apríla. Magnáti dnes začali a aj dokončili pojednávanie krajského rozpočtu.

Prvý rečník bol gróf *Jozef Teleki*. Hovorí, že proti vláde prechováva dôveru, lebo všetky dané sľuby splnila a usiluje sa udržiavať dobrý pomer medzi kráľom a národom. Dôkazom tohoto dobrého pomeru je, že kráľ dá postaviť sochy 10-tym vynikajúcim mužom našej vlasti, ďalej zasvätenie 50-ročnej pamiatky sankcionovania zákonov z r. 1848-ho.

Prosí ministra orby, aby len čím viac obetoval na pozdvíhanie poľného hospodárstva, lebo tým napomáha aj vývin priemyslu. Prejdúc na socialistické pohyby, hovorí, že odobruje všetky kroky, ktoré vláda porobila cieľom zamedzenia socialistických poburovaní. Žiada revíziu zákona o slobodnej tlači.

Gróf *Imrich Széchenyi* schvaľuje pokračovanie vlády proti socialistom. Neschvaľuje ale tie poriadky, ktoré porobila vláda, aby zamedzila poburovania pomocou tlače. Dľa rečníka vláda by bola lepšie spravila, keby bola zadala návrh zákona a týmto si bola pýtala dovolenie, aby smela zamedziť rozširovanie socialistických časopisov. Rozpočet prijíma.

Minister orby *Darányi* ubezpečil magnátov, že vláda všetko možné spravila v prospech hospodárov. Socialismus sa nedal zamedziť, lebo veď tenže nachádzame všade. Aby sa šírenie socializmu dalo prekaziť, v prvom rade treba soštatniť administráciu. Vláda je hotová proti socialistom a buričom prípadne aj nové zákony zaviesť.

Gróf *Št. Keglevich* zaoberal sa tiež so socialismom. Gróf *Mikuláš Móric Eszterházy* tvrdí, že socialismus zrodily len cirkevno-politické zákony. Žiada, aby vláda predostrela revíziu týchto zákonov.

Barón *Edmund Solymossy* vyzýva kňazstvo, aby podporovalo vládu v utišení socialistických pohybov.

Nasledovalo hlasovanie. Rozpočet bol jak vo všeobecnosti, tak aj podrobne prijatý.

Ľudová či slovenská strana?

Ľudová strana skutočne nemá šťastia ani len v ustálení svojho mena, tým mieň v tom, žeby si vedela stálych prívržencov v ľudu získať. Jako vieme bola ľudová strana zprvu kresťanskou a keď tento názov bol až primakavým dôkazom za to, že novo utvorujúca sa strana neni politickou, lež len náboženskou, prijala meno ľudovej strany.

Pri názve «ľudová» zotrvala dosť dlhý čas pravda bez značnejšieho šťastia, a teraz jej chce národnostná slovenská strana aj to jej pekné meno — pekného aj tak nemá nič viac na sebe, — odobrať. Úbohá ľudová strana je skutočne poľutovania hodná, že takto príde aj o svoju jediné okrasu, o svoje jediné lákadlo, ktorým bola v stave prilákať si niekoľko ľahkoveriacich prívržencov.

V Ružomberku vychodiaci časopis «Slovenské Listy» mal dosť smelosti a otvorene povedal pravdu ľudovej strane, takú pravdu, za ktorú sa mu ani pán opát *Molnár* ani gróf *Zichy* nepodaťujú. Časopis tento hovorí: «k ľudovej strane patria jedine Slováci, *národovci slovenskí*, teda nie dáky kontramarš *Maďarov* a *Slovákov*, ako to pochopuje «Kresťan». Preto my Slováci patrime k ľudovej strane, preto pri voľbách sme na ľudovej strane, že je to strana naša, že sme to my sami, ten ľud náš a my jeho.»

Vyklulo sa tedy šidlo z vreca. Časopis «Slovenské Listy» verejne vyznal, že slovenskí národovci, panslávi, držali s ľudovou stranou, lebo ju považovali za svoju, to jest za panslavskú stranu. Ministerský predseda barón *Bánffy* mal tedy až veľmi pravdu, keď v svojej reči povedanej dňa 23.

marca uviedol nasledujúce: «A keď vidíme, že ľudoví vyslanci tu v sneme s istou obozretnosťou a v istom nežnom spôsobe hovoria o národnosťach, vtedy vidím, že v tom ľudovom programme, v tej ľudovej akcii sú do počtu vzaté aj národnosti a že pomocou národností chcú dôjsť úspechu.

Ctená snemovňa! Národnosti majú svoje práva v Uhorsku, nikto sa nechce týkať zákonom zabezpečených práv národností, nechceme sa ich týkať ani my. Keď si ale volajú na pomoc, keď chcú cieľa dôjsť s tými krajnosťami, s tými panslávami nazývanými agitátormi, s ktorými do potyku prísť nedržala za slušnú vec predtým ani jedna strana, vtedy sa neráče čudovať, že si vláda drží za povinnosť, aby ráznou a silnou rukou vystúpil prípadne aj pri voľbách.»

Toto povedal ministerský predseda o ľudovej strane. Tvrdil, že ľudová strana drží s panslávami. A mal pravdu, lebo veď to soznaly aj «Slovenské Listy», o ktorých aj vrabce na strechách čvrikajú, že su silne panslávsky časopis. A keby ani inšieho dôkazu nebolo na to, dostatočné je už aj len to, že časopis tento v každom svojom čísle pod záhlavím «Slovania» donáša o moc obširnejšie politické zprávy zo slavianskych krajín, než z uhorskej krajiny. O Česku a Morave vie vždy viac písať, ako o našom sneme.

A predsa «Slovenské Listy» len do nedávna boli tuho ľudové; ľudovú stranu nik tak nevychvaloval, jako práve tento časopis. A teraz píšu že ľudová strán len preto vzala meno toto, aby mohla k vlastným zámerom prilákať potrebný nevinný ľud.

My sme od prvopočiatku hovorili a to aj dnes tvrdíme, že ľudová strana ľud chce len k vlastným sobeckým cieľom využítkovať, že sa ona nestará natoľko o ľud, jako radšej o vlastné záujmy, o vlastný zisk. K tomuto náhľadu prišli, hoc aj pozde aj «Slovenské Listy», a teraz už aj tento časopis musí soznať, že je ľud slovenský ľudovou stranou judášsky zradený. Nás do toho nič, prečo «Slovenské Listy» teraz tak odrazu obrátili kepienok, my sme spokojní len aj s výsledkom, nepátrame po príčinách.

Ponevác my ale skutočne kresťanský smýšľame a neradi máme hašterenie, dohadzovanie sa a nedorozumenia, dobrou radou poslúžime dneškajšej ľudovej strane. Ponevác nielen my, lež s nami zároveň aj obrovská väčšina veškerého obyvateľstva našej milej vlasti presvedčená je o tom, že sa ľudová strana úplne bezzákladne menuje ľudovou, a ponevác sa slovenskou nechce nazvať, najlepšie bude, keď sa prekrstí na reakcionárnu, zpiatočnicku stranu. Všetci vieme veľmi dobre, že ľudári sú samí reakcionári, to v sneme aj členíci tejto strany soznali, načo majú tedy sľahávať rozličné pekno znejúce, vábiace názvy? Nech sa pomenujú tým, čo sú, totižto reakcionármi.

A čo je to tá reakcia?

Reakcia není nič iné, jako potlačenie vydobitej slobody. A ľudári skutočne usilujú sa všade potlačiť vydobitú slobodu. Oni nechcú nábožen-skú slobodu, nechcú ale ani občiansku slobodu.

Neširme tedy slová, ľudová strana není ľudová, to tají ľud; není slovenská, to taja ľudári, ačkoľvek potajomne držia s panslávami, lež je reakcionárna zpiatočnicka, čo nikto netaji.

Stav siatín.

Dľa došlých zpráv do ministerstva orby od stálych hospodárskych zpravodajcov po veľmi suchej zime terajšie výdatné dažde výtečne účinkovaly na rastlinstvo, zvlášte na zasiat jariny, ktoré z väčšej čiastky pekne poschádzaly, ale aj ozimnám veľmi osožia tieto výdatné dažde, ačkoľvek na oziminy počut mnoho ponôs.

Z včasných ozimných siatín možno len asi dve tretiny pomenovať obstojnými, z pozdnejších siatín sú tri štvrtiny obstojné. Značne zredly a slabé sú siatiny v torontálskej, báčbodrogskej, aradskej, temešskej, biharskej, šarišskej, zalanskej, železnej a šopronskej stolici z čiastky následkom pustošenia myši a chrobače, z čiastky ale následkom zimných mrazov a veľkých vetrov. Myši zapríčinily škody v Zadunajskej, menovite: v rábskej, tolnanskej a vesprímskej stolici; taktiež oznamujú škody aj z iných strán, jako: z trenčianskej, prešporskej, jásnaďkúnsolnokskej, novohradskej a z viac sedmohradských stolíc.

Vo veľkej čiastke krajiny ozimné žitá dnes ešte nezodpovedajú požiadavkám gazdov, preto sa dá zistiť, že zaostalé ozimné raže a pšenice následkom dobrých dažďov rozbujneli a teraz sú už zväčša pekné zelené. Raže práve tak jako pšenice miestami zredly, miestami aj vyhynuly; stojí toto zvlášte čo sa týče Dolnozemska a Zadunajska, kde chrobač, myši a mrazy zapríčinily značné škody. Ozimný jačmeň stojí pomerne najlepšie zpomedi ozimín, ačkoľvek aj tento trpel volačo následkom hore udaných pohrôm. Repica najviac trpela, a aj zostala je len slabo stredná.

Za dost prajného marcového počasia gazdovia veľmi napredovali v polno-hospodárskych prácach, zväčša v celej krajine je už vysiaty jačmeň, ovos, pšenica, krmné rastliny, ba aj repa. Aj so sadením zemiakov sú gazdovia už zpolovice hotoví, ba aj dohánové planty doniesli už do poriadku a ovocné stromy očistili. K sadeniu kukurice bude sa môcť pravdepodobne v pol apríli pričytiť. Jariny po dažďoch skoro bez výnimky dobre poschodily, sú bujné a pekné zelené. Dobré sa pobly pastviská, lúky a aj umelé krmivá, prirodzene v tých stolicách, kde myši a krty nenarobily škody. Statok už na viac miestach vyhual na pašu; na krm nikde nebaď nedostatku, ba miestami majú až primnoho krmu. Vinice a ovocné stromy — tieto posledné začínajú už aj kvitnúť, — začínajú sa tiež pekne vyvinovať.

Prečo zvon umíkol.

Nebolo takého hodného dievčata v celej obci, jako bola Marienka starého zvonára Závodského.

Starý zvonár Závodský trpel už mnoho rokov. Po utratení svojej manželky ochorel. Záduch jeho ukonané telo umoril úplne, keď sa mal ešte o koho starať. Malá Marienka, keď utratila svoju matku, bola ešte len desaťročná a jediná dcérka starého zvonára, ktorý ju opatroval ako oko v hlave a chránil pred každým vetrikom. Jedinú svoju radosť nachádzal v nej a neraz rozmýšľal, ako by z nej čím najlepšie dievča vychoval, a ako by ju čím najslušnejšie uviedol do stavu manželského.

„Len potom si oddýchnem, keď vidím svoju Marienku pri boku poriadneho muža,“ hovorieval si starý zvonár, keď chodieval hore schodami malej dedinskej vežičky. „Len potom budem mať pokoj, keď ju uvidím šťastnou a blaženou!“

Avšak v knihe riadenia Božieho iné bolo napísané a starý zvonár ťažkou chorobou prikovaný bol k lúžku už vtedy, keď jeho Marienka bola sotva dvanásťročná. A toto trápilo a sožieralo starého zvonára ešte viac. V jeho krušnom položení len to ho trochu potešovalo, že svoju Marienku nikdy nevidel zarmútenú, ba často badal na nej i veselost. Ale to bolo len na oko, Marienka zvedela od sused, že jej otec je ťažko chorý, že sa sotva vylieči a nejedna pred ňou i tak nepremyslene prehovorila:

— Veru ten už zvonit nebude!

No Marienka všetko toto pred otcom tak dobre vedela zatajiť, ba ho ešte tak potešovala, že on pevne dúfal vo svoje vyliečenie. Starala sa o domácnosť, obriadila chyžu, prestlala chorému otcovi každodenne, pri-

pravila jedlo, sadila, okopávala v zahrade a ešte i susedom zabehla kedy-tedy pomôcť okolo poľnej práce, aby zarobila pár krajciarov na lieky, ktoré predpísal lekár, keď ku doktorému bohatšiemu susedovi bol zavolaný z mesta.

Takto opatrovala Marienka svojho chotého otca cez celú zimu. Starý Závodský neraz si žiadal už smrť, aby nebol na ťarchu svojmu drahému dieťaťu. Ale smrť neprichádzala. Trápil sa na lúžku a sužoval svojho ducha, keď videl jako útle rúčky jeho mladého dieťaťa konajú i tú najtvrdšiu prácu. Koľkokrát ju napomínal, aby sa toľko neunúvala, aby si trochu už raz oddýchla, ale Marienka vždy ho potešovala:

— Ale otecko, veď som nie ustata. Odpočiniem si len potom, keď vy budete zdravý.

A vybehla z chudobnej chyžky, aby jej otecko neuzrel slzy, ktoré sa jej do oka vtisly, keď lhala o vyzdravení svojho otca.

Starý zvonár na to sa zamyslel a pocítil ako by mu bolo trochu ľahšie na prsách.

Bolo to práve v Zelený štvrtok a na tieto potešiteľné slová vzbudila sa v starom zvonárovi myšlienka, že na Vzkriesenie bude zvonit tak, ako to konával dosiaľ. Zdalo sa mu, že nadobýva novú silu a v Bielu sobotu napriek všetkému

protiveniu sa jeho Marienky vstal s lúžka a obliekol svoje staré, dávno molou žrané šaty.

— Zaškodí vám, otecko,“ hovorí Marienka ustunule vidiac úplne vyschnutú tvár svojho chorého otca.

— Ah, dieťa moje — hovorí zvonár — dnes sa cítim tak dobre, tak mi je ľahko. Azda dá otec nebeský že mi bude lepšie.

Sotva dopovedal, ustatý rečou sadol na drevenú stolicu, ale na lúžku neľahol. Oddýchnuce si, znova sa zdvihol a vyjdúc slabým krokom do zahradky pred domom, zadíval sa na drevenú vežičku malého dedinského kostolika, v ktorej on zvonieval vyše tridsať rokov. Zmocnilo sa ho znova to nábožné chvenie, ktoré pocítoval vtedy, keď sa malým chrámom ozval spev: Vstal z mŕtvych Kristus Pán! a on skokom vybehol do vežičky, aby blahom z vona dával na vedomie svojim spoluveriacim Vzkriesenie Vykupiteľa sveta.

A to zachvenie duše i teraz dodalo mu sily.

K večeru opierajúce sa o rameno svojej dcérky ťažkým krokom kráčal ku blízkeму chrámu. Nábožní cirkevníci idúci na slávnosť Vzkriesenia so zadivením pozerali na starého Závodského, ktorý sa podobal skôr kostre než človeku a pozdravovali ho nemo. Starý zvonár ich ani nevidel. Kráčal chvatne namáhajúce sa, aby čím skôr vstúpil do chrámu Božieho a zaujal svoje miesto pri schodkoch do veže.

Marienka zašla k Božiemu brobu, aby sa skrúšene pomodlila ponechajúc otca na schodkoch. Starý Závodský učiniac kríž na sebe, odrieka akoby v polosneň modlitbu, napínajúce všetky svoje smysly aby nepre- nechal okamženie, v ktorom chce vykonať svoju svätú povinnosť.

Služby Božie sa začaly a processia hne sa z chrámu. Zrazu doletí k uchu starého zvonára spev nábožného ľudu:

Vstal z mŕtvých Kristus Pán!

A starý zvonár tak ako niekedy pružnými krokmi bez pocitu najmenej bolesti kráča hore schodmi veže, chvatne odviaže povraz z vona a jeho hlaholom dáva na vedomie celému okoliu, že Kristus Pán vstal z mŕtvých.

Zrazu zvon umlkol.

Nábožným ľuďom prelietne zlovestná myšlienka tušiaci nešťastie. Marienka z nábožného pohrúženia precitne a nevidiac svojho otca ponáhľa sa do veže za niekoľkými mladíkmi, ktorí šli pozreť, čo sa stalo so zvonom, že umlkol.

A vyjdúc hore vidia ako starý zvonár kľčovite drží povraz z vona oprený súc o trám, na ktorom zvon spočíval. Jeho tvár je zsinalá, oči vyvrátené a jeho ruka napnutá akoby chcel ešte zvon potiahnuť a konať svoju svätú povinnosť.

Bol mŕtvý.

Napísal: *Lipovský.*

DOPISY.

Zázriva, dňa 30-ho marca.

Veľactený Pán Redaktor!

Prinútený som smutnú zvesť sdeliť čitateľom. Udalosť táto nepridala sa síce u nás, ale hrđinom krvavej truchlohry je, jeden 20ročný šuhaj obce našej, menom: Ondrej Červený. Zbojnícky tento hrđina spáchal skutok, ktorý prezradzuje jeho divoko-zvierací cit a prináša hanbu na obec našu.

Tento živáň dňa 28-ho marca sišiel sa v jednej dolnokubínskej krčme s istým pöcestným z nitrianskej stolice, ktorý skupúval v okolí vosk. Galgan spozoroval jakosi, že tento pöcestný má pri sebe peniaze, pozval ho priateľsky do Zázrivej, že vraj tam nakúpi laeno a hodne vosku. Cudzinec sa dal nahovoriť, a žeby sa im cesta skrátila, darebák navrhoval, aby išli poľami a cez vrchy do Zázrivej. Keď vyšli s Benovej-Lehotty a prišli poľom nad Revišňo, oboril sa ten zázrivský živáň na chudáka cudzieho, hodil ho na zem a začal ho tľeť, biť a dusiť. Cudzinec sa bránil, ale živáň bol silnejší; — keď teda videl, že sa vybrániť nemôže, začal ho prosiť, aby mu daroval život, že mu dá všetko, čo má. Živáň na tie slová nedal nič, ale začal cudzinca kamením tľeť po hlave; cudzinec prosil, aby ho už radšej zabil, len žeby ho netrápil. Živáň tento zapchal mu hlinou ústa a zaviazal oči šatkou už strápenému cudzincovi a len ho bil ďalej skalou po hlave až zostal jako mŕtvý ležať. Keď to videl živáň, okradol cudzinca o peniaze, vzal mu vyše stodesať zlatých, a nechal ho ležať; vrece s voskom zahodil do kríkov a potom spokojne jako kto prácu dobre vykonal, prišiel do Zázrivej a začal holdovať a piť nápadne. Slobodu a krvavé peniaze nie dlho požíval.

V krvi ležiaci cudzinec po čase predsa prišiel k sebe a plazil sa po zemi na jednu cestu, kde na štastie sa mu nadaril jeden človek, ktorý viezol drevo do Revišnieho. Tento zmučeného, ťažko raneného sobral a doviezol k rychtárovi; rychtár hneď poslal pre žandárov a tí nášho hrđinu — živáňa — práve u rychtára v Zázrivej lapili. Nášmu rychtárovi bolo totižto veľmi nápadné,

kde ten mládenec chudobný peniaze vzal, keď päťdesiatku chcel uňho premeniť? veľmi by ho bol čbcel žandárom oddať; — títo práve toho živáňa už hľadali a aj hneď poviazali. Poviazaného odviekli do Dolného Kubína, prvej ale na to miesto, kde sa odohral ten krvavý skutok. Keď zbojníka postavili v oči jeho obeti ešte povedal, že keď by bol vedel že nezomre, že by mu bol ešte zo pár po hlave uderil.

Takto hľa sa skončil u nás svätý pôst; — takýto je bezpečný život, majetok a osobná bezpečnosť u nás! A koľko jest takýchto divochov u nás!

To ale nemôže dlho trvať; príde trest a budú tŕpieť i nevinní; — lebo čo sa deje u nás to je už moc.

S úctou

Fr. Zeus Ludomil.

O Veľkom týždni.

Medzi všetkými kresťanskými národami nachádzame mnohé pövery spojené s Veľkým týždňom, avšak máloktoré národy majú vedomie o základnej myšlienke týchto povier, totižto že sa v tomto týždni duchovia slobodne pohybujú a len pri zvonení na Veľkú sobotu navracajú sa zpiatky na druhý svet. Dľa slovanskej ľudovej pövery je v tomto týžni každý hrob prázdny, ponevác mŕtvi vstanú a až do večera Veľkej soboty medzi živými neviditeľne sem a tam sa pohybujú; ba Litváni Veľký týždeň zrovna „Veľkým časom pokúšenia“ (velu velikos) menujú.

V ľudových pöverách uhorského ľudu tiež najdeme na túto základnú myšlienku vzťahujúce sa mnohé obyčaje a prislovia. Tento týždeň neslobodno ani šiť, ani prať, lebo že sa tomu, kto to učiní, zle povedie a skoro umre. Ani čistiť neslobodno, lebo vtedy bude v dome mnoho blých. Vôbec neslobodno takú prácu konať, ktorá medzi ľuďom sem-tam chodiacich duchov znepokojuje, ponevác títo sa potom vypomstia na patričnom dome a jeho okolí.

K jednotlivým dňom veľkého týždňa sú rozličné pövery pripojené. Tak v istých krajoch sú tej mienky, že jestli v stredu dakde oheň vypukne, to zaiste zlí duchovia zapríčinili, ponevác v tomto dni slobodno im všetky sily a moc využiť. Je-li búrka v tento deň, celý rok bude neúrodný. Na viacerých miestach mládeni na Veľkú stredu ľapia netopiera, zavrú ho do jedného hrnce a zakopú do zeme. Na Bielu sobotu pri zvonení na z mŕtvýchvstanie vykopú hrniec a rozbijú ho. Keď z tohoto jeden črep mládenec daktorému dievčatu na sukňu hodí, to sa do neho zaľubi. Neplodná žena nech si na Veľkú stredu pred svitom na prah izby sadne, a nech tam až do východu slnka čaká, asice tak, aby mala jednu nohu v izbe, druhú ale na prahu položenú.

Kým na prahu sedí, nech k nikomu ani slova neprehovori. Keď potom cudzí mužský prekročí prah, žena v tomto roku dieťa porodí.

Na Veľký štvrtok a či, jako to v istých krajoch volajú, na „Zelený štvrtok“ treba dajakú zeleninu jest, a potom bude človek cez celý rok zdravý. Na mnohých miestach v tento deň i zelené ratolesti dávajú lichve žrať, aby bola od choroby zachránená. Počnúc od tohto dňa až po Veľkú noc nenie dobre kona prikryvať, ponevác bude cez celý rok chudý. Na mnohých miestach v tento deň sa dievčatá sídu a toľko mastných halušiek zpravlia, koľko ich je. Jednu mačku nechajú dobre vyhladnúť a na Veľkú sobotu ju na halušky pustia. Ktorého dievčata halušku najprv zdrape hladná mačka, to dievča sa v tom roku pod čepiec dostane.

Veľký štvrtok a Veľký piatok sú veľké dni kopania pokladov. Poklady strážiaci duchovia na tento deň zanechajú svoje poklady, kryté vehody sa otvoria a človek si nakladie koľko len chce z tých pokladov. Kto za svitu na Veľký štvrtok do cintorína vyjde a na daktorý hrob si sadnúc, až do samého večera do jedného zrkadla hľadá, v tom uvidí jeden plameň. V tom roku potom doista na dajaký tajný poklad natrafi.

Kto chce poklad najst, ten nech na Veľký piatok čistú košefu neoblieka.

Zvlášte v tento deň majú duchovia veľkú moc. Kto chce vidieť, ako sa bosorky s čertami zabávajú, nech ide v noci na Veľký piatok na daktorú križnú cestu, s posvätenou kriedou nech okolo seba kruh spravi, a na blízkych vrchoch uvidí zabávajúce sa bosorky a čertov. Bosorka tak poškodí krave, že na Veľký piatok do hrnca rosu zbiera za takým domom, kde majú kravu, pri zbieraní rosy neprestajne hovoriac: „Sbieram jej úžitok!“

Keď bosorka na Veľký piatok košskú srst do trámu stajne nastokne, dojenej liehve sa poškodí. Aby bosorka vôbec liehve poškodit nemohla, na mnohých miestach pri zvonení alebo rapkaní na Veľký piatok veľký kliniec zahlobia do podlahy. Len ten môže krave poškodiť, kto tento kliniec ztadiaľ vytiahnuť je vstave.

Dakde večer vo Veľký piatok každý člen rodiny cibufu hryzie, aby bosorky od seba odstránili. Čez poľnoc tohto dňa i mŕtvi nevyhnutne domov prídu a obrú si dom, či je všetko v poriadku?

Preto na túto noc treba všetko náradie na patričné miesto poukladať, liehvu ale dobre nakrmiť. Na mnohých miestach v tento deň liehve dobre papulu vyčistia, o sostrihajú jej suchú srst s očí. Kto v tento deň cestuje, nešťastie ho zastihne; kto si v tento deň vlasy alebo nechty strihá, bude nezdravý. Dakde majú za to, že kto sa v tento deň češe, zostane plešivým; dakde zase dievča pri zvonení alebo rapkaní na Veľký piatok sa češe pod vrbou, aby jej dlhé vlasy nariastly. Na mnohých miestach si myslia, že cez celý rok bude silným a zdravým ten človek, čo sa v tento deň pred východom slnka v rieke vykúpe.

V tomto čase načretá voda je zdravá na oči. Kto na Veľký piatok slaninu jie, nedožije do 30. roku.

V niektorom kraji na prvé zvonenie, alebo rapkanie zatrasú ovocnými stromami, aby priniesly hojnú úrodu. Na mnohých miestach v tento deň sejú mak a a čistia včely. Na Veľký piatok je obyčajne veterný čas, ponevác vtedy tancujú duchovia v povetrí. Prší-li dažď na tento deň, budú siatiny pekné a dojná liehva bude dobre dojiť. Na Veľký piatok možno i sfubenicu alebo slúbencu vidieť. Kto v tento deň predpoludním na ruke trochu múky so soľou v cesto vymiesi, potom ho upečie a na zvonenie alebo rapkanie na 3 kúsky rozhrzyje, so sebou do kostola vezme, a konečne pod perinu ho položí, ten uvidí vo sne svoju budúcu. Keď mládenec na Veľký piatok v košeli a gätoch dom tri razy obehne, potom do cintorína ide a tam pomedzi nohy nazad pozre, uvidí svoju budúcu manželku.

Niekdé majú za to, že jestli na Veľkú sobotu pri pečení plameň vybuší a pec tri razy obehne, treba sa modliť, ponevác v protivnom páde plameň vyjde na strechu. Na Veľkú sobotu, keď sa zvony ozvú, dievča sa umyje, aby nebolo pehavé. Kto je veľmi pehavý, nech ide v tento deň do takého kostola, kde ešte nikdy nebol, a do svätenej vody zamočiac si ruku, nech si tvár pretre, tak že potom sa mu pehy ztratia. Oproti boleniu brucha schováva sa na Veľkú sobotu varená a s octom miešaná

polievka so strukových rastlín, s ktorou potom pri zadanej príležitosti trú brucho nezdravého. Aby škodlivé zvery cez celý rok byly odstránené, na mnohých miestach ženy pri zvonení na Veľkú sobotu celý dom pochodia, štrkajúc kľúčami a bezprestajne hovoriac: „Hadi, žaby idte von, bo zavznel už slávny zvon!“

Anton Hermann.

HOSPODARSTVO.

Naprávanie pôdy.

(Dokončenie.)

Riaday hospodár tak robí, že hnoj domáceho statku na jednu hrbu zbiera a ztadiaľ vyvezie na rofu. Jestli že ale cieľu primerane a vhodne chce hnoj spravovať, takto má s ním zaobchodiť: vo dvore blízko maštale vykope na meter hlbokú jamu a ta vedie s maštale vedúci kanál a toto bude sklad na hnoj. Jama sa má na bokoch tehloou alebo kameňom vyložiť. Pri tejto jame vykope inú na hnojovku; tak hlbokú aby z hnoja vytekajúca hnojovka všetká sa v nej zместila.

Čo sa ďalšieho spravovania týka, lepšie je keď si miesto pre dve hrby pripravíme; aby kým obsah jednej sa vyvozí, druhá hrba mala čas dozrieť.

Keď sa hrba na dva metre zvýšila, dobre sa má hnojovkou upolievať a s vrchu tenko zemou prikryť. O týždeň spozorujeme, že hrba klesla čo je znakom zretia a vtedy sa má na rofu vyvieš. Na dve čiastky rozdelený sklad hnoja ustavične takto sa má spravovať.

Po vyvázaní hnoja najlepšie je keď ho hneď aj rozkydáme, lebo zem má tú vlastnosť, že v hnoji nachodiac sa záživné látky k sebe viaže.

V hnoji sa nachodí vždy rastlinná vzduchová látka. Táto je ztekavá a pri najstarostlivejšom spravovaní trátíme z nej. Túto ztratu zamedzíme tým, keď s času na čas utľečeného gypsu nasypeme na hrbu hnoja alebo rozpustenou skalicou polejeme.

Na jedno jutro role pri slabšom hnojení je zapotreby 40—50 metrických centov, — pri dobrom silnom hnojení ale 110—120 centov hnoja. Slabé hnojenie trvá najviac dva roky; silné hnojenie päť šesť rokov.

V každom gazdovstve nachodia sa také odpadky, ktoré pri dobrom spravovaní hromadu hnoja napomôžu; takéto sú: burina, plevädlo, jačmenné plevy, smeti, popol, piliny, stružliny, ľudský trus atď. Sotva jest, — od tehlového prachu počnúc do kostí, — čoby sa sta hnoj upotrebiť nemohlo.

Spravovanie týchto odpadkov deje sa takto: dakde v kúte vo dvore vykopeme asi 50 cm. hlbokú jamu a tieto odpadky tam steleme; keď je hrba vyše zeme asi 50 cm. necháme to stáť rok, alebo kým nedozrie. Medzi časom aspoň dva razy to pomiešame a viackrát polejeme.

Takto robený, pripravený hnoj je veľmi dobrý na lucernu, na lúku, na zahradu a na pašienok. Na to ale veľmi musíme bdiť, aby takýto hnoj dobre uhnul, lebo ináč stane sa ložiskom burinových semenín, čo keď na zem vynosíme, väčšiu budeme mať škodu než ošoh.

Veľmi osožný je takýto miešaný hnoj v zahradníctve; pri hnojení vysádzať sa majúciach stromkov vždy takýto hnoj sa má potrebovať.

Košarovanie je: keď ovce každú noc na slobodnej roli inde necháme ležať tak, že po čase celú plochu svojím trusom vyhnoja. To obyčajne na vzdialených roľach sa deje, kam hnoj vyvážať s väčšími výdavkami je spojené. Takéto hnojenie je osožné na dva roky. Jedno jutro 500 oviec za 14 dní vyhnojí.

Zelené hnojenie je: keď roľu zasejeme bohato listnatou rastlinou a keď táto je v najlepšom kvete, roľu preorieme tak, aby rastliny stá hnoj sa zaoraly. K tomuto cieľu potrebujeme: viku, pohánku, hvezdnik atď. Siatie tak sriadime, aby rastliny zavčasu mobly sa zaorať, lebo roľa potom 2—3 týždne musí odpočívať a len potom sa smie úrodným zrnom zasiať. Osoh takéhoto hnojenia rovná sa slabšiemu hnojeniu maštálneho hnoja a tiež odporúča sa len na vzdialených pohraničných roľach.

Neústrojné umelé hnojivo je: kostená múka, popol, vápno, gyps, guáno, skalica atď. Týmto tam napravame pôdu, kde vždy jedného druhu úrodu dochováme a táže následkom toho z potrebnej rastlinnej záživnosti trafil.

Kostenou múkou len strednej jakovosti pôdu napravame; lebo vo veľmi suchej, tak podobne vo vlhkej zemi potrebovaná je docela neosožná. Obsahuje ona vápno a tekúcu štavu. Pod zbožie jakéhokoľvek druhu sa odporúča a na jedno jutro 3—4 metrické centy potrebujeme.

Popol, odpadky uhlia, rašelina (Turf) upotrebuje sa na lúky a pašienky; sú ale osožné aj pod čatelinu a pod dohán.

Guáno je hnoj z trusu morských vtákov, — ktoré na pobreží mora sedávajúce, — za stá a stá rokov tam nashromadený sa nachodí. Má v sebe mnoho nitrogenu a veľmi účinkuje na zmáhanie stebál (pníkov, stopiek) preto je najlepší pod krmné rastliny. Na jedno jutro 3—4 metrické centy sa potrebujú.

Vápnom a gypsom sa hnojí pôda pod čatelinu, ovos, repu a repicu. Na jedno jutro je potrebné 5 metrických centov.

Skalica, alebo tak zvaný umelý hnoj ešte nie dávno dorábajú, a je k odporúčaniam pod zemiaky a repu.

Minerálny hnoj obyčajne v podobe prachu sypať načim na roľu; pri rozsýpaní má sa dbať nato, aby všade rovnako bol rozosiaty a hneď priorany.

CHÝRNÍK.

Jeho veličenstvo kráľ v Budapešti. Jeho veličenstvo kráľ príde cez veľkonočné sviatky do Budapešte, aby vo veľkonočný pondelok dňa 11. t. m. prijal bold uhorského zákonodarstva z príležitosti 50. výročitého dňa sankcie zákonov z r. 1848. V utorok odcestuje kráľ do Viedne, aby už 19. t. m. mohol odcestovať do Mníchova

na striebornú svatbu svojej dcéry arcikňažny Gizelly a odtiaľto do Dražďan k slávnostiam sriadeným z príležitosti 70. narodenin saského kráľa. Z Dražďan pojde kráľ do Kissingu navštíviť jej veličenstvo kráľovnú a až 26. aprila vráti sa do Viedne.

Smrť. Gróf Gejza Szapáry, hlavný uhorský dvorný majster, skutočný vnútorný radca, býv. gubernátor fiunánsky a člen snemovne veľmožov zomrel dňa 5. t. m. v 70. roku veku svojho v Budapešti. Gróf Szapáry chorľavel už od dlhšieho času. Jeho vdove grófke Szapáryčke vyslovili telegrafične svoju sústrasť jeho veličenstvo kráľ, nemecký cisár Vilhelm, arcikňažatá Jozef a Jozef August a mnohé popredné osobnosti verejného života. Gróf Gejza Szapáry už od svojej mladosti bral živú účasť v politickom živote a prežil i ťažké dni vyhnanstva po bojoch r. 1848. Pobrabs zomrelého odbýval sa dňa 6. t. m., jeho mrtvolu odviezli do rodinnej hrobky v Sonok-Ujfalu v stolici Zala. V zosnulom oplakáva svojho otca terajší gubernátor fiunánsky gróf Ladislav Szapáry.

Slávnosti 11. apríla. Na 50-ročnú pamiatku sankcie zákonov z roku 1848. obe snemovne budú vydržiavať spoločné zasadnutie dňa 11. apríla, v ktorom sa prečíta sankcia zákona, znejúceho o oslavení tejto pamiatky. Zákonodarci potom pôjdu holdovať pred panovníka, kde jeden z predsedov pozdraví panovníka a odá kráľovi holdujúcu adresu. Na pozdravujúcu reč dá kráľ odpoveď. — Večer počtí hlavné mesto panovníka fakľovým pochodom, ktorého sa súčasťní 2000 osôb v sprievode vojenskej hudby. Pochod povedie hlavný mešťanosta Markus s fakľou v ruke do dvora budínskeho hradu, kde kráľ s balkónu bude počúvať serenádu.

Nový admirál. Jeho veličenstvo vymenoval vice-admirála a veliteľa pevnosti v Pole Maximiliana Pitnena z príležitosti jeho jubiláuma 50ročnej vojenskej služby za uznanie jeho výborných služieb tak vo vojne ako i počas pokoja, za admirála.

Zotavenie arcikňažny Štefania. Arcikňažna Štefania, vdova po zomrelom dedičovi trónu zo svojej ťažkej nemoci natoľko sa už vyliečila, že mohla odcestovať do Griesu v Tyrolsku cieľom úplného zotavenia. Chorú arcikňažnu sprevádza na ceste jej dcérka arcikňažna Alžbeta.

Bavorský kráľ Otto, ktorý, ako známo, už od rokov trpí na modzgy, tak že ani trón po svojom bratovi Ludvikovi nemohol zaujať a Bavorsko spravuje teraz regent knieža Leopold, povážlivo onemoenel, tak že v jeho kruhu pripravení sú na to najhoršie.

Pohanenie pamiatky Kossuthovej. Ešte r. 1896. kat. farár Ignác Zimándy napísal jednu knižku o Ludvikovi Kossuthovi, ktorého v svojom spise divo osočoval. Túto brošúru, ktorú obecnosť prijala s opovržením, bývalý vyslanec a tuhý privrženec ľudovej stránky farár Ján Zelenyák preložil do nemčiny a viedeňský časopis „Deutsches Volksblatt“ pišuc o tejto knižke tiež opovrhnutia hodným spôsobom posudzuje život Ludvika Kossutha. — Syn zomrelého Franc Kossuth po porade so svojimi priateľmi v osvedčení, v ktorom zatracuje podlosti popísané o jeho otcovi, vyhlasuje, že pre urazenie pamiatky svojho otca a pre osočovanie nepozdvihne tlačovú pravotu ani proti Zelenyákovi ani proti redaktorovi „Deutsches Volksblattu“, ale neodvislý vyslanec Ludvik Meszlény obrátil sa v liste na stolnobelehradského biskupa Steinera, v ktorom mu oznamuje, že v jeho diecese nachodí sa jeden zkazenej duše podľý utrhač a pýta sa, či Ignáca Zimándyho, farára v Török-Bálinte zbaví jeho kňazskej hodnosti.

Vyznačený hl. stol. notár. Jeho veličenstvo kráľ daroval Gustávovi *Bangya* hl. stoličnému notárovi trenčianskemu rytiersky kríž rádu Franca Jozefa za uznanie jeho ochotnej a zdarnej služby.

Narodeniny Bismarckove. Bývalý „železný“ kancellár nemeckej ríše knieža Otto Bismarck slávil dňa 1. apríla svoj 83. deň narodenia. Nemecký cisár z tejto príležitosti dal starému kancellárovi do daru peknú zlatom obijajú palicu.

Mytie nôh v Zelený štvrtok. V Zelený štvrtok po omši odbavil knieža-primás zvyčajné umývanie nôh. Dvanásť chudobných budínskych obyvateľov zaujalo miesto v sanktuarime Matejovho chrámu. Primas pokľakol na jedno koleno, pobožkal im holé nohy a potom pomazal olejom. V očiach starcov, z ktorých bol najmladší 68 a najstarší 83ročný, zaleskly sa slzy pod touto dojímavou ceremoniou. Primas zaodel všetkých starcov novým rúchom, na obed ich pozval k svojmu stolu a potom každého obdaril mešcom strieborných peňazí. — I jeho veličenstvo kráľ v chráme viedeňského Burgu myl nohy dvanástim starcom v Zelený štvrtok. Po ceremonii, pri ktorej boli prítomní všetci vo Viedni meškajúci arcikniežatá, spoloční ministri Goluchowski a Kállay, ministerský predseda gróf Thun ministri Bylandt, Kaizl starci boli panovníkom bohaté obdarení.

Hlavný župan Szalavszky zdravý. Július Szalavszky hlavný župan prešporskej a trenčianskej stolice z rany, ktorú utrpel v súboji s Ivánkom natoľko sa už zotavil, že dňa 4. t. m. opustil nemocnicu Červeného kríža. Guľku lekári nevytiahli.

Smelý knieža. Turínsky knieža, synovec talianskeho kráľa Umberta tieto dni viezol sa z koňských dostihov v Braccianove, keď proti idúcemu fiakrovi splašily sa kone a divo cválali po ceste, na ktorej mnoho povozov a ľudí vracalo sa z dostihov. Knieža v tom okamihu vyskočil zo svojho hintova a silným ramenom schytil za uzdu a pristavil kone prv než by sa mohlo nejaké nešťastie stať a tým ratoval v koči sediacich a pohoniča. Smelému kniežatu volalo obecenstvo na slávu.

Nová fabrika vo Zvolenskej. „Z. H.“ píše, že tieto dni jedna kommissia hľadala vo Zvolenskej príhodné miesto pre postavenie cukrovárnu. Kommissia údajne našla príhodné miesto v Ostroluke pri Hrone. Veru taká fabrika by sa zišla tomu kraju, lebo by poskytovala stále zárobky tamojšiemu chudobnému ľudu.

Vychovávacie ústav pre deti. Správa košicko-oderbergskej železnice rozhodla, že pre deti železničných zamestnancov na svojej čiare postaví vychovávacie ústav v Levoči. V ústave dostanú deti celé zaopatrenie zčiasťky za veľmi malý poplatok, zčiasťky zdarma.

Nešťastie pri stavbe. Už neraz sme sdělili tie nešťastia, ktoré sa udávajú v Budapešti pri stavbách domov. Nešťastie zapríčiní vždy trestuhodná spozdilosť a neopatrnosť tých, ktorí vedú stavbu, lebo sa dostatočne nestarajú o bezpečnosť života zamestnaných robotníkov. Tak sa stalo i 1. t. m. Srútilo sa totiž lešenie trojposchodového domu v Podmaniczky-ulici č. 14. Na lešení nachádzalo sa vyše 20 robotníkov a z týchto pätnásti utrpeli ťažké rany. V okamihu nešťastia šiel popri osudnom dome istý Ludvík Zahorský, ktorého lešenie zabilo. Na miesto dobehli dobrovoľní ochrancí a jeden oddiel hasičov a policie, ktorí spojenými silami odpratali rummy lešenia a ťažko ranených odviezli do nemocnice, kde jeden z ranených už zomrel. Vrechnosť zaviedla prísne vyšetrovanie proti podujimateľom stavby. — Veru by bolo na čase zaviesť dobré poriadky pri stavbách, a kto tie nezadrží, toho prísne potrestať.

Veľký trh na kone v Nových Zámkoch. Nitriansky gazdovský spolok jako po iné roky tak i toho roku usporiada veľký trh na kone v Nových Zámkoch dňa 1. a 2. mája. Cudzozemskí koňokupci sa už teraz veľmi zaujímajú o tento trh, a preto gazdovia dobre urobia, keď svoje kone ta dovedú. Na trhu lanského roku predalo sa okolo 400 koní, čo tiež dokazuje, že tento novo-zámocký trh má dobrý chýr po svete.

Cheel si kúpiť ženu. Peter Elagin, bobáč z Varšavy, zaľúbil sa trochu pripozde do dcéry jedného viedeňského udenára Weisshappela, lebo dievča ľúbilo už driečného Ferdinanda Ivanoviča, husárskeho strážameštera pri 7. husárskom pluku, ktorý si ju i pojal za svoju manželku a potom bol preložený do Nagy-Váradu. Tu zrazu zavíta Elagin do Nagy-Váradu a Ivanovičovi 10 tisíc rublov ponukol ak sa rozsobaší so svojou mladou žienkou. Pravdaže Ivanovič ani počuť nechcel o gšefte, čo tak rozhorčilo bohatého Rusa, že v hoteli spáchal cheel samovraždu, čo mu ale prekazilo.

Ženská — stolárskym majstrom. Dánsky časopis „Politiken“ sdeľuje: Slečna Hoesbölöva, ktorej otec je kostolníkom v meste Ribe, usadila sa v Koppenhágene ako stolárska majstrová. Korunný princ objednal si už u nej skvostné izbové náradie, ktoré bude vystavené na nasledujúcej ženskej výstave. Slečna Hoesbölöva zdržovala sa posledné roky v Londýne, Paríži a Berlíne a všade pracovala vo veľkých dielňach stolárskych. Mala pôvodne úmysel ostať v cudzine ešte ďalej, ale následkom blížiacej sa ženskej výstavy v Koppenháge odhodlala sa k návratu do svojej vlasti. Všade, kde bola zamestnaná ako tovaryš, bola predmetom veľkej pozornosti.

Dáždnik. Prípád sa udal v jednom ruskom mestečku blízko nemeckej hranice. Vrechnosť vyhlásila, že dáždňik zabudnutý v jednej kaviarni majiteľ môže si prevziať, keď sa bude on hlásiť. Na to sa hlásili o dáždňik — dvaja. Každý hovoril, že dáždňik patrí jemu. Sudca po premýšľaní videl, že dáždňik medzi dvoch ľudí rozdeliť nemožno, vyhlásil, že pred prísúdením dáždňika vyslúchne udaných mu svedkov a pojednávanie bolo odročené na druhý deň. Dáždnik ostal tam a dvaja hlásiťelia sa rozišli. Onedlho i sudca chystal sa k odchodu a spozoroval, že vonku prší. Bez okolov chytil otázu dáždňik a odišiel. Na ulici pršal však taký dáždň, že nemohol pokračovať v ceste a vnišiel tedy do jednej kaviarne a pokým tu vypil svoju čiernu kávu, za ten čas jeden šikovný host kaviarne lapí dáždňik sudcov a kvapne sa odstráni. Sudca hľadá dáždňik a nenachádza ho. Urobí krik, všetko darmo. Dáždnika niet. Konečne opustí kavierňu, vniđe do jedného závodu a kúpi nový dáždňik. Ponevác na deň predvolaní svedkovia neboli v stave dokázať, komu z dvoch hlásiacich sa prináleží dáždňik, sudca odpravil dvoch občanov ktorí sa následkom toho stali veľkými nepriateľmi a dáždňik podržal — pre seba.

Jakou rečou hovoril Spasiteľ? Udajne má byť len jedno dielo písané v tom jazyku, ktorý užíval Spasiteľ náš. Aspeň tak to tvrdí dr Mayer professor orientálnych rečí na universite v Brne, ktorý sa za dlhší čas zapodieval riešením tejto otázky. Spomenuté dielo nosí názov: „Jeruzalemský talmud“ a písané bolo v Tiberiasí v tretom stolerí po Kr. Dľa tohto učenia Ježiš Kristus užíval galilejský dialekt aramajského jazyka. Aramajská reč patrí ku semitským rečiam a veľmi podobá sa hebrejskej. Aramajské nárečie, ktorým Ježiš hovoril, užívali Sýrcania a od nich na východ bývajúce národy. Bola to menovite kupecká reč.

Požiar hory. Z Levoče píšú, že v chotáre obce Hlášovce ležiaca hora, ktorá náleží grófskej rodine Csákych chytla sa dňa 23. marca plameňom a zhorelo stromov asi na dvanásťjetrovom priestore. Kto podložil oheň nevedno.

Muzikanti medzi sebou. V Turč. Sv. Martine tamojší cigáni-hudobníci idúce popolnoei z krémy povadili sa. Cimbalista napadnul mladšieho primáša Eugena Čonku, ktorý sa dáždnikom bránil tak nešťastne, že koncom oceľovej rúčky pichol svojmu súdruhovi do oka, prerazil kosť oheň a tenký koniec dáždnika vnikol nešťastnému cigánovi do mozgu. Smrteľne ranený cimbalista o niekoľko hodín skončil. Eugena Čonku posadili do vyšetrovacieho väzenia.

Krajčírsky tovaryš — missionárom. Aby sa nikto nepočudoval, že sa krajčírsky tovaryš stal skutočne missionárom, hneď doložíme, že chcel byť ním len preto, aby sa mu ľahšie podaril podvod. Asíce do Zay-Uhrova v trenč. stolici zavítal jeden človek a predstaviac sa čo evanjelický missionár sbieral po tamojších evanjelických rodinách na prešporskú evanj. missiu. Tamojšiemu farárovi Karolovi Rieszovi však pozdával sa byť podozrivým a preto oznámil to žandárom. Ale falošný missionár to zavoňal a ušiel, ale nie ďaleko, lebo ho v Bánovcach na telegrafické uvedomenie žandári v jednej krčme chytli. Z písem falošného missi nára vysvitlo, že sa menuje Stefan Krug, pochádza z Pezínku a je krajčírskym tovaryšom. Proti pánu missionárovi zaviedli prísne vyšetrovanie a zaiste vo väzení bude teraz rozmýšľať jak krehkí sú ľudia.

Slon vrahom. Zo Szent-Lőrincezu (baraňanská stol.) oznamujú zriedkavú sice ale smutnú udalosť. Franc Procháska, majiteľ zverinca zo Sihote tiahol so svojím zverincem do Pätikostolov, jedného krotiteľa zvierat istého Antona Madarku poslal však vopred aj s jedným — údajne — storočným slonom a s dvoma ľavami. Keď Madarka s týmito zvermi došiel do obce Botka, tu sa celá dedina sbehla na obdiv nikdy nevidaných zvierat, ktoré potom ponúkali chlebom a iným pečivom. Jedon gazda, menom Nagy kus zemle ponúkal ozrutnému slonovi, keď ale tento svojím dlhým rypákom začiahol po zemli, Nagy rýchle stiahol ruku a žemlu podal nie slonovi, lež jednej tave, ktorá pri slonovi stála. Toto tak rozhnevalo starého slona, že dlhým rypákom oblapil Nagya, sdivhol ho do vysoka a potom takou silou šmaril ho o zem, že nešťasník na mieste vypustil ducha. Neopatrného Madarku, ktorý dostatočne nedohlíadal na slona, žandarmeria chytla a odvieďla do vyšetrojúceho väzenia okresného súdu v Szent-Lőrincezi. — Nešťastný Nagy žijúce si v tiehej dedinke svojej zaiste nikdy si nepomyšlel, že takýmto spôsobom síde zo sveta.

Kam sa podely miliardy? Jako známo, po skončení francúzsko-nemeckej vojny v rokoch 1870—71 Francúzsko muselo zaplatiť Nemecku odškodnenie za vedenie vojny tri miliardy, t. j. tritisíc millionov frankov. Že čo sa stalo s touto ohromnou summou, o tom jeden nemecký časopis podáva vysvetlenie a cele dôverne vyhlasuje, že celé vojenské odškodnenie, v span-dauskej veži strážených 120 millionov mariek, válečná základina, vynímajúc základiny pre invalidov, úplne sa minula. Z francúzskych týchto peňazí platili Nemci zaopatrenia utratených vojenských ozbrojení, z tohto zao-kryli vyzdvihnutú vojenskú požičku, z tohto stavali ríš-ske pevnosti a palotu ríšskej rady; z tejto summy zao-kryli výdaje na stavbu elsas-lotharingských železníc a z tejto summy dostaly zodpovedné obnosy tie jedno-živé nemecké štáty, ktoré sa vojny súčasťnily.

Besný pes. V Turč. Sv. Martine tieto dni jeden pes pohrýzol troje deti. Zverolekársnym pitvaním zabitého psa zistilo sa, že pes bol besný a preto nešťastné deti zaviezli do Pausteurovského ústavu v hlavnom meste, kde ich proti besnote zaštepia.

KU OBRÁZKU.

Arciknieža Franc Ferdinand.

Arciknieža Franc Ferdinand, nádejny dedič trónu je prvorozeným synom z druhého manželstva brata nášho kráľa neb. arcikniežata Karola Ludvika, ktorého prvé manželstvo bolo bezdetné. Otec nádejného dediča trónu arciknieža Karol Ludvik zomrel 19. mája roku 1896 a jeho manželka sicilská princezua Maria Annuciata zomrela 4. mája r. 1871.

Ponevác náš milovaný kráľ odumretím svojho blahej pamäti jediného syna Rudolfa nemá z krvi svojej mužského následníka trónu a trón v smysle zákonov dedí sa u nás po meči, teda dedičstvo trónu po smrti nášho kráľa — čo daj Bože aby čím pozdejšie nastalo — prejde na druhú vetou Habsburgskej dynastie a tak ťažká úloha panovania čaká na arciknieža Franca Ferdinanda.

Arciknieža Franc Ferdinand narodil sa 18. decembra roku 1863. a tak je teraz 36ročný a slobodný. Vychovaný bol na vojenskú dráhu, na ktorej tak vynikol, že teraz stojí v hodnosti feldmarsallajdinanta. Keď dedič trónu umrel, arciknieža Franc Ferdinand zasväcovaný bol i do panovníckych záležitostí a mnohé listiny týkajúce sa panovania dostával do svojich rúk cieľom nadobudnutia hlbších známostí.

V tomto svojom vzdelávaní sa prekazený bol arciknieža pred dvomi rokmi ťažkou chorobou, ktorú si bol zadovážil počas svojej ťažkej vojenskej služby. Avšak jeho silná náúra prevládala ťažkú a nebezpečnú chorobu za bedlivého lekárskeho ošetrovania a náš kráľ v svojom kráľovskom rukopise postavil teraz svojho milého synovca arciknieža Franca Ferdinanda pod svoju najsvrchovanejšiu moc vojenskú. To znamená toľko, že arciknieža Franc Ferdinand v najvyššom veliteľstve a dozorstve nad armádou celej našej monarchie bude nášho kráľa, svojho strýka, dľa potreby a dľa danej príležitosti zastupovať a týmto je na neho položená jedna čiastka tých premnohých starostí, ktoré dosavád všetky tlačily plecia bohužiaľ už starnúceho nášho milovaného panovníka.

Takýmto spôsobom teda arciknieža Franc Ferdinand bude zasvätený i do tajností najvyššieho veliteľstva armády i do panovníckych záležitostí, lebo týchto týkajúce sa jednotlivé listiny dostáva opäť, tak jako pred jeho ochorením, k preskúmaniu.

Keď sa úprimne tešíme úplnému vyliceniu sa nádejného dediča trónu, zároveň vrele mu žičíme, aby nepočetne mnoho rokov mohol stáť na pravici nášho kráľa a učiť sa tým veľkým vedomostiam panovania, ktorými bohate oplýva náš najústavnejší panovník.

K OBVESELENIU.

P o t e c h a.

Sedliak: Teda myslia, pán fiškál, že túto pravotu prehrám?

Advokát: Vy nie — ale vaši vduci.

P r i z k ũ š k e.

Učiteľ: Pomenujte niekoľko domácich zvierat.

Žiak: Kôň, krava, hus, kura, brav.

Učiteľ: Dobré. A ktoré domáce zvieratá máš najradšej?

Žiak: Upečené kura.

Prvý zárobok.

1. *študent:* „Podívaj, že sa len na týchto desať korún!“

2. *študent:* „No?“

1. *študent:* „To je môj prvý zárobok.“

2. *študent:* „A ako si k nemu prišiel?“

1. *študent:* „Predal som prázdne pivové fľaše!“

Dobromyslne.

Muž: Ale, žena, dnes si zase presolila polievku!

Žena: „Ale, muž, keď o trochu soli u nás nejde, veď je tak lacná!“

Prosíme pozor dať.

V Uhorsku veľmi je rozšírené v obchode zvrátnictvo a ziskuchtivosť. Od tej doby čo som s kosou „sv. Antona“, ktorej chýr rozšíril sa po celej krajine, zvrátnikom trochu na prsty klepol, všemožnými figlami napodobňujú ju a podvádzajú ľudí, že ich ľahký tovar je kosa „sv. Antona“, proti tomu osvedčujem sa, že v Uhorsku nedržím ani jednatela ani podomníka. Opravdovú kosu „sv. Antona“ len u mňa možno dostať.

Ctené vidiecke obecnstvo nemôže sa zaobísť bez jedného nástroja, bez kosa. Dobrá kosa je poklad; zlá kosa je taká ostuda, ktorá ani toho nenie hodná, aby sme ju do ruky chytili. Každý to dobre vie, a predsa mnohí slepo veria týmto dotieravým odpredavačom zriedkavými ľahkými výrazmi vychválených kôs. Toto je tá jediná kosa, ktorá doposiaľ nad všetko očakávanie úplne vyhovela žiadostiam kupovačov.

Kosa „Sv. Antona“

právne zaslúži byť menovaná kosou ľudu, ako ju na mnohých miestach menujú.

Toľkých a takých uznaní pôvod je ten, že je ona trvácna, ani pritvrdá, ani primáka neni a podivuhodne ľahká.

Kosa je tenká, ale hrdlo má mocné, šikuje sa ona do ruky obyčajného kosca; nemusí sa kováčovi poslať, aby jej zohol hrdlo, pretože následkom tohoto obyčaje zmäkne zadná časť kosa.

Veľa gazdov následkom chybného kovania aj tú najlepšiu kosu pokazí. Pri kose «sv. Antona» nemôže sa to stať, pretože ona už vo vykovanom a vyprobovanom stave dostane sa do ruky kosca.

Po jednom kovaní aj behom viac dní dobre kosí kosa „sv. Antona“ a po jednom ostrení aj na 150 krokov sa dá s ňou dobre kosiť aj tá najtvrdšia brehová tráva.

Za každý kus dobre stojím; nezodpovedajúci premením.

Ceny kosí „Svätého Antona.“

Cena kusu:	zl.	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30	kr.
Zdĺžka centimetrov:		70	75	80	85	90	95	100	

Amerganský kosový kameň (oslička) je veľmi zodpovedajúci tomu cieľu. Cena 25 kr., 10 kusov 2 zl. Striebornovo-ocelová bakba s kladivkom v skovadle 85 krajciarov. — Ocelové kosáky «sv. Antona» po kuse 35 kr., 10 kusov 3 zl. — Pri objednaní 5 kôs franko, pri objednaní 10 kusov jedenásť sa pričiní.

Jozef Sohr v Somogy-Szille.

Kosa len vtedy je opravdová, jestli na stupni je môj ochranný znak, na tabuli ale toto sa dá čítať: Ocelová kosa «sv. Antona» Sohra.

Obrázkové cenníky zašlem zdarma.

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 7. apríla.

Obilie	Jakosť dia hekt.	Za 100 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze	Tovar	Cenné papiere	Peniaze	Tovar
		od	do						
Pšenica banátska	77-81	—	—	Štátny dlh.			Prvá uhor. poisť. spol.	3825	3850
pešťianska	77-81	13.40	13.50	Uhorská zlatá renta 4%	121.50	122.00	Pešť. uh. kupec. b.	1415	1420
stolnobelehradská	77-81	13.45	13.55	Uhorská korunová renta 4%	99.20	99.70	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	8150	8200
Raž (žito)	70-72	8.85	8.90	Uhorské regálové úpisý 4 1/2%	100.00	101.30	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	619	622.00
Jačmeň na krm.	60-62	6.00	6.90	Uhorské premiové úpisý	160.00	161.00	Záložné listy.		
na páku	62-64	7.00	7.50	Uhorská liasko-segedínska požička 4%	142.00	143.00	Uhorského pozem. úverkového ústavu 4%	97.70	98.70
na várku	64-66	8.00	9.50	Uhorská žel. požička 4 1/2% v zl. vyvážkové úpisý 4%	119.50	120.50	Uhorského úver. záložného ústavu 4 1/2%	100.00	101.00
Ovsa	39-41	6.85	7.15	Spoločná požička v bež. peniazoch 4 1/2%	100.00	101.00	Uh. úver. ústavu s prémieou 4%	121.50	122.50
Kukurica	73	5.40	5.50	Žreby.			Peniaze.		
Prosno	—	4.70	5.00	Spolku „Jó sziv“	3.40	3.70	Cisársky dukát	5.68	5.73
Repica	—	—	—	Uhorského „Červeného križa“	8.00	8.50	Dvadsať-frankovník	9.51	9.55
Ďatelínové semá, luc.	—	48.—	52.—	Rakúskeho	20.20	21.70	Nemecká ríšska marka	58.72	58.92
Červené	—	31.—	33.—	Bazilika	6.30	6.70	Striebro	—	—
Bylinká masť pešťianska	—	56.00	59.00						
vidiecka	—	—	—						

Kníhtlačiareň Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.